

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागांतर्गत विजाभज प्रवर्गाच्या आश्रमशाळांमधील विद्यार्थ्यांना अंतराळ संशोधनाबद्दल अधिक माहिती मिळावी म्हणून आश्रमशाळांतील एकूण १०० विद्यार्थ्यांकरीता ISRO (भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था) या संस्थेची भेट आयोजित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक विभाशा-२०२५/प्र.क्र.९४/विजाभज-१
मंत्रालय विस्तार इमारत, पहिला मजला,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक :-२७ जानेवारी, २०२६.

संदर्भ:-

१. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्रमांक- भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भाग-III/उद्योग-४, दिनांक ०१ डिसेंबर, २०१६.
२. शासन निर्णय, इ.मा.व., सा. व शै.मा.प्रवर्ग, विमुक्त जाती भटक्या जमाती आणि विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण विभाग, क्रमांक- विभाशा-२०१८/प्र.क्र.४६९/विजाभज-२, दिनांक ०३ फेब्रुवारी, २०२०
३. शासन परिपत्रक, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग क्रमांक- विभाशा-२०२१/प्र.क्र.२०१/विजाभज-१, दिनांक १९ ऑक्टोबर, २०२२
४. राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीच्या १३/०१/२०२६ रोजीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना:-

या विभागामार्फत विजाभज प्रवर्गातील मुलामुलींसाठी आश्रमशाळा चालविण्यात येतात. विभागांतर्गत सुमारे ९८० प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळा कार्यरत आहेत. विद्यार्थ्यांची आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिक प्रगती व्हावी यासाठी स्वयंसेवी संस्थेमार्फत चालविल्या जाणाऱ्या आश्रमशाळा मोलाचे कार्य करीत आहेत. प्राथमिक आश्रमशाळांना श्रेणीवाढ देऊन माध्यमिक आश्रमशाळा सुरु करण्यात आल्या, तसेच माध्यमिक शाळांना श्रेणीवाढ देऊन निवासी कनिष्ठ महाविद्यालये सुरु करण्यात आली. विजाभज प्रवर्गाच्या मुला-मुलींना इयत्ता १ ली ते १२ वी पर्यंत शिक्षणासह मोफत निवास, भोजन व्यवस्था, आरोग्य सुविधा, क्रिडा सुविधा, शैक्षणिक साहित्य, आंथरुण पांघरुण, भोजनाची भांडी इ. सुविधा आश्रमशाळेमार्फत पुरविण्यात येत आहेत. त्यासाठी शासन संबंधित संस्थांना वेतनेतर अनुदान देते.

२. विजाभज प्रवर्गाच्या आश्रमशाळा ह्या ग्रामीण भागात असल्याने विभागांतर्गत स्वयंसेवी संस्थामार्फत चालविण्यात येणाऱ्या खाजगी अनुदानित विजाभज प्रवर्गाच्या माध्यमिक व उच्च माध्यमिक निवासी आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना ISRO (भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था) या संस्थेची भेट घडवून आणल्यास भविष्यात अशा विद्यार्थ्यांना वैज्ञानिक दृष्टी विकसित होण्यास मदत होऊ शकते.

३. त्यानुसार, इतर मागास बहुजन कल्याण विभागांतर्गत स्वयंसेवी संस्थामार्फत चालविण्यात येणाऱ्या खाजगी अनुदानित विजाभज निवासी आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना अंतराळ संशोधनाबद्दल अधिक माहिती मिळावी, या क्षेत्रात स्वारस्य निर्माण क्वावे तसेच विद्यार्थ्यांना ISRO ची यशोगाथा आणि विज्ञान जागृत करण्याची संधी मिळावी म्हणून राज्यातील माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळांतील एकूण १०० विद्यार्थ्यांना ISRO (भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था) या संस्थेस भेट आयोजित करण्याबाबतच्या प्रस्तावास शासन मान्यता प्राप्त झाली आहे.

४. उपरोक्त बाब विचारात घेता, शासन निर्णय, संदर्भ क्र.१ अन्वये शासकीय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची सुधारित खरेदी नियमपुस्तिकेतील परिच्छेद २.९.२ मध्ये नमूद केल्यानुसार शासन परिपत्रक, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, दि.७/०६/२०२२ अन्वये गठीत राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीच्या दिनांक १३.०१.२०२६ रोजी झालेल्या बैठकीत इतर मागास बहुजन कल्याण विभागांतर्गत राज्यामध्ये विजाभज प्रवर्गाच्या आश्रमशाळांतील १०० विद्यार्थ्यांना (५० मुले व ५० मुली) ISRO (भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था) या संस्थेस भेटीसाठी ई निविदा प्रक्रीया राबवून पुढील आवश्यक ती कार्यवाही करणेबाबत सर्वानुमते निर्णय घेण्यात आला.

५. त्यानुसार, इतर मागास बहुजन कल्याण विभागामार्फत विजाभज प्रवर्गाच्या खाजगी अनुदानित निवासी आश्रमशाळांमधील विद्यार्थ्यांना ISRO (भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था), (बेंगळुरू, तिरुवनंतपुरम, कन्याकुमारी) या ठिकाणी भेट घडवून आणण्याकरीता अभ्यासदौऱा आयोजित करण्यासाठी ई-निविदा (Bid) दाखल करण्यासाठी प्रशासकीय मान्यतेचे आदेश निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागांतर्गत चालविण्यात येणाऱ्या खाजगी अनुदानित विजाभज आश्रमशाळांमधील विद्यार्थ्यांना ISRO (भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था), (बेंगळुरू, तिरुवनंतपुरम, कन्याकुमारी) या ठिकाणी भेट घडवून आणण्याकरीता अभ्यासदौऱा आयोजित करण्यासाठी निधी उपलब्धता विचारात घेऊन इतर मागास बहुजन कल्याण विभागांतर्गत विजाभज प्रवर्गाच्या आश्रमशाळांमधील विद्यार्थ्यांना अंतराळ संशोधनाबद्दल अधिक माहिती मिळावी म्हणून आश्रमशाळांतील एकूण १०० विद्यार्थ्यांकरींता ISRO (भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था) या संस्थेची भेट आयोजित करण्याच्या अनुषंगाने सर्वसाधारणपणे रु.१.१० कोटी (अक्षरी एक कोटी दहा लक्ष फक्त) (सर्व खर्च व करांसह) इतक्या रकमेच्या मर्यादेत खालील अटीच्या अधीन राहून ई-निविदा (Bid) दाखल करण्यासाठी प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

- राज्यातील विजाभज प्रवर्गाच्या खाजगी अनुदानित निवासी आश्रमशाळांमध्ये पुरविण्यात येणारे स्मार्ट किचन उपकरण संच हे “शासकीय विभागाने करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियम पुस्तिका” याबाबत उद्योग उर्जा व कामगार विभागाने निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय क्र. भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भा-III/उद्योग-४, दि. १ डिसेंबर, २०१६ मध्ये नमूद केलेल्या विहित कार्यपद्धती व तदनंतर त्यानुषंगाने वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेल्या शासन निर्णयामधील

विहीत अटी, शर्तीच्या अधीन राहून तसेच प्रशासकीय खरेदी समितीने विहीत खरेदी नियमावलींचे पालन करून ई-निविदेतील न्युनतम दरधारक (L-१) यांना उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या दि.१ डिसेंबर, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयासोबतच्या “शासकीय विभागाने करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियमपुस्तिकेत विहीत केलेली कार्यपद्धती तसेच शासनाचे प्रचलित नियम, धोरण व Central Vigilance Commission (CVC) यांची मार्गदर्शक तत्वे विचारात घेऊन निविदा अंतिम कराव्यात.

- प्रस्तुत ई-निविदेतील न्युनतम दरधारक (L-१) यांना उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या दि.१ डिसेंबर, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयासोबतच्या “शासकीय विभागाने करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियमपुस्तिकेत विहीत केलेली कार्यपद्धती तसेच शासनाचे प्रचलित नियम, धोरण व Central Vigilance Commission (CVC) यांची मार्गदर्शक तत्वे विचारात घेऊन निविदा अंतिम कराव्यात.
- बंच बिड असल्याने निविदाकारांनी एकच किंमत सांगणे अपेक्षित आहे. सदर किमतीमध्ये सेवा व GST इत्यादी सर्व बाबींचा समावेश असेल, निविदाकार बिडमध्ये वरील बाबीसाठी वेगवेगळ्या किंमती दर्शविणार असल्यास संबंधित बिड विचारात घेतले जाणार नाही.

०२. सदर खरेदीबाबतचा खर्च ‘मागणी क्र. झेडजी-३, प्रधानशीर्ष-२२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागास वर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण, २७७-शिक्षण, (०१) विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग यांचे कल्याण, (०१) (०२) अशासकीय संस्थाद्वारे विमुक्त जाती भटक्या जमातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी चालविष्यात येणाऱ्या निवासी आश्रमशाळांतील वसतीगृहातील सुविधा वाढविणे (कार्यक्रम) (२२२५ई८७५), २१-पुरवठा व सामग्री’ या लेखाशिर्षार्तर्गत सन २०२५-२६ या वर्षात उपलब्ध होणाऱ्या तरतूदीमधून भागविष्यात येईल.

०३. हा शासन निर्णय, वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ भाग पहिला, उपविभाग ०२ मधील अनुक्रमाक-३ नियम क्र.०७ व अनुक्रमाक-४ नियम क्र.०७ नुसार तसेच शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्रमांक-अर्थसं-२०२५/ प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दि.०७/०४/२०२५ अन्वये प्रशासकीय विभागास प्रदान केलेल्या अधिकारात व सक्षम प्राधिकाऱ्याच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

०४. सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा सांकेताक २०२६०१२७१८१९१०३४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षाकिंत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(दिनेश चक्राण)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद / विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.

- ५) मा.उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ६) मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ७) मा.मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) मा.उप मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे.
- १०) मा.मंत्री, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) प्रधान सचिव, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) महालेखापाल (लेखा परिक्षा),/ (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई.
- १३) महालेखापाल (लेखा परिक्षा),/ (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर.
- १४) उपसंचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग (प्रादेशिक) (सर्व)
- १५) सहायक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग (सर्व)
- १६) लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा व निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
- १७) उप सचिव (अर्थसंकल्प), इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १८) उप सचिव (का-१४१३) नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १९) उप सचिव (व्यय-१४) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २०) कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २१) निवडनस्ती (विजाभज-१).